

Asia: VN/22704/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?**

Kyllä on huomioitu

- 2. Tarkemmat huomiot luvusta 'Havaitut muutokset, vaikutusskenaariot ja riskit' (Luku 2.2)**

Muutokset, skenaariot ja riskit on kuvattu kattavasti. Väestöliikkeiden arviointi on hankalaa mutta siinä tapahtuvia trendejä tulee seurata. Ilmastonmuutos vaikutuksineen voi lisätä eriarvoistumista samoin kuin kotimaassa tapahtuvaa poliittista radikalisoitumista, ja näiden osalta tilannetta on seurattava. Näillä voi olla vaikutuksia myös kuntatason päätöksentekoon ja erityisesti varautumiseen.

- 3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)**

Päämäärät 2 ja 3 osittain päällekkäisiä, vaativat selkeytystä.

- 4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

Suunnitelmien ja toimintaohjelmien laatiminen on luonnollisesti tärkeää mutta niiden laatimisen yhteydessä tulisi myös varmistaa, että ne ovat toteutettavissa ja niihin löytyy riittävä rahoitus myös kuntatasolla. Suunnittelun pohjaksi olisi tuotettava tietoa sopeutumistoimien kustannuksista/säästöistä vs. tilanne jossa sopeutumista ja varautumista ei tehdä ja ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin ei varauduta. Sopeutumistoimet eivät myöskään saa hidastaa tai estää ilmastonmuutoksen hillintää, jonka tulisi olla ensisijainen tavoite.

- 5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

Turvallisuuden ja ennen kaikkea huoltovarmuuden huomioiminen on tärkeä näkökulma. Huoltovarmuutta koskevia tavoitteita asetettaessa tulisi huomioida hajautettu toimintamalli (esim. energiainfran/-tuotannon ja ruoantuotannon hajauttaminen).

6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Kokonaisuudessa tavoitteet ovat hyviä. Vanhojen kestävien lajikkeiden hyödyntäminen ruoantuotannossa tulisi ottaa mukaan tutkimuksen ja kasvinjalostuksen osioon.

7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tässä kuten kaikissa sellaisissa toimenpiteissä, jotka koskevat kuntia tulee huomioida toimenpiteiden toteuttamiseen kustannukset ja resurssien riittävyys. Kunnat tarvitsevat totuttamiseen taloudellista tukea. Liikenneinfrastruktuuria koskevassa osiossa ei riittävästi käsitellä kaupunkien ja kuntien katuverkostoa.

8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tutkimuksen ja seurannan lisääminen auttavat löytämään uusia ratkaisuja luontokadon torjuntaan. Luontopohjaisten ratkaisujen saaminen osaksi kaikkea toimintaa tulee olla keskeisesti esillä. Kansallisen metsästrategian laadinnassa ja metsien käsittelymenetelmien kehitystyössä tulisi painottaa ilmastonmuutoksen hillintää ilmastonmuutokseen sopeutumisen lisäksi.

9. Näkemyksenne teemasta 'Terveysten suojeleminen ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tässä työssä on tärkeää myös tunnistaa ne toimenpiteet, joilla terveyshaittoja voidaan vähentää.

10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojeleminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmatoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tämän osion erittäin tärkeä sillä sopeutumiseen ja varautumiseen liittyvät toimenpiteet liittyvät siihen konkreettiseen työhön, jota kunnissa tehdään. Laadittava ohjeistus alueellisen sopeutumis suunnitelman tueksi ja toimialakohtaiset oppaat ja ohjeet tukevat kuntien sopeutumistyön suunnittelua. Sopeutumista koskevien toimien arviointivelvoite olisi hyvä lisätä ilmastolakiin, kunhan kunnille tarjotaan tukea tähän työhön. Sopeutumista edistävä hankerahoitus ja siitä viestintä on tärkeä kannustin.

12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tiedon lisääminen ja erityisesti sen hyödyntäminen ja vaikuttavuuden näkökulma tulee huomioida. Erityisen tärkeää on tarjota tietoa sopeutumistoimien kustannuksista, niillä saavutettavista säästöistä sekä toimenpiteiden vaikutuksista ja vaikuttavuudesta.

13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ei huomioita

14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Kansainvälinen yhteistyö tulisi ulottaa myös kuntatasolle eli huomioida verkostot, joissa kunnat ovat suoraan mukana.

15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Olennaista on miten ja mihin tieto kerätään eli miten sitä voidaan hyödyntää tehokkaasti. Sopeutumistyön seuranta kansallisella ja aluetasolla on tärkeää vaikuttavuuden varmistamiseksi.

16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ei erityisiä huomioita

17. Miten arvoisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Ei erityisiä huomioita

18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumis suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?

Kuntasektori on keskeisessä asemassa sekä riskien arvioinnissa että toimenpiteiden suunnittelussa ja ennen kaikkea niiden toteuttamisessa.

19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)

Ei erityisiä huomioita

20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.

Tärkeää on, että kaupungit ja kunnat itse laativat sopeutumis suunnitelmiaan ja sitoutuvat niiden toteuttamiseen. Kansalliselta tasolta vaaditaan taloudellista tukea ja tietopohjaa tämän työn tueksi.

Leinonen Jari
Joensuun kaupunki - Ympäristönsuojeluviranominen